

BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI

Mehmet KAYADELEN

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ Enerji Komisyonu-18.02.2014

Sunuş planı

- Bölgesel Kalkınma Ajanslarının tanımı
- İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS)
- Bölgesel Kalkınma Ajansların kuruluş gerekçeleri
- Ajansların görev ve yetkileri
- Örgüt yapısı
- Kurulların/birimlerin görev ve yetkileri
- Sağladığı destekler
- Uygulama örnekleri
- Bugüne kadarki performansları
- Konuya ilişkin tartışmalar, eleştiriler
- Cumhurbaşkanlığı DDK Raporundan bazı görüşler

Tanım

Bölgesel Kalkınma Ajansları: Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere oluşturulan bölgesel örgütler. (5449 sayılı Kanun)

Türkiye’de, **Düzey 2 bölgelerinde** 26 adet KA var.

Önce, 5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun kabul edildi (2006).

Sonra da bu kanuna dayanarak 2006 yılında 2, 2008 yılında 8 ve 2009 yılında da 16 ajansın kuruluşuna dair toplam 3 Bakanlar Kurulu kararı alındı.

İlk kurulanlar: Çukurova KA ve İzmir KA.

Ajansların ulusal düzeyde koordinasyonundan Devlet Planlama Teşkilatı (Kalkınma Bakanlığı) sorumlu.

Düzey 2 Bölgeleri?

2002 yılında kabul edilen bir Bakanlar Kurulu kararı ile (28/08/2002 Tarihli ve 2002/4720 Sayılı) ; Bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve **Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine** (Nomenclature of Territorial Units for Statistics, NUTS) **uygun**, karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması tanımlandı.

Sınıflandırmada;

- İller **“Düzey 3”** olarak (81 adet),
- Ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren **komşu iller**, bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri de dikkate alınarak **“Düzey 1” ve “Düzey 2”** olarak (26 adet), (İstanbul, Ankara ve İzmir tek illi bölgeler)
- Komşu **“Düzey 2”** bölgelerinin oluşturduğu gruplar da **“Düzey 1”** olarak (12 adet) tanımlandı.

Kodlanan bu hiyerarşik İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasının tüm kamu kurum ve kuruluşlarının çalışmalarında esas alınması istendi.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması

KOD	DÜZEY 1	DÜZEY 2	DÜZEY 3
TR	TÜRKİYE		
TR1	İstanbul	İstanbul	
TR10			
TR100			İstanbul
TR2	Batı Marmara	Tekirdağ	
TR21			
TR211			Tekirdağ
TR212			Edirne
TR213		Balıkesir	Kırklareli
TR22			
TR221			Balıkesir
TR222			Çanakkale

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (2)

TR3	Ege	İzmir		
TR31			İzmir	
TR310				
TR32		Aydın		
TR321			Aydın	
TR322			Denizli	
TR323			Muğla	
TR33		Manisa		
TR331			Manisa	
TR332			Afyon	
TR333			Kütahya	
TR334			Uşak	
TR4		Doğu Marmara	Bursa	
TR41				Bursa
TR411	Eskişehir			
TR412				
TR413	Bilecik			
TR42	Kocaeli			
TR421			Kocaeli	
TR422			Sakarya	
TR423			Düzce	
TR424			Bolu	
TR425	Yalova			

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (3)

TR5	Batı Anadolu	Ankara	
TR51			
TR510			Ankara
TR52		Konya	
TR521			Konya
TR522			Karaman
TR6	Akdeniz	Antalya	
TR61			
TR611			Antalya
TR612			Isparta
TR613			Burdur
TR62		Adana	
TR621			Adana
TR622			Mersin
TR63		Hatay	
TR631			Hatay
TR632			Kahramanmaraş
TR633			Osmaniye

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (4)

TR7	Orta Anadolu	Kırıkkale		
TR71				
TR711			Kırıkkale	
TR712			Aksaray	
TR713			Niğde	
TR714			Nevşehir	
TR715		Kırşehir		
TR72		Kayseri		
TR721			Kayseri	
TR722			Sivas	
TR723			Yozgat	
TR8		Batı Karadeniz	Zonguldak	
TR81				
TR811	Zonguldak			
TR812	Karabük			
TR813	Bartın			
TR82	Kastamonu			
TR821			Kastamonu	
TR822			Çankırı	
TR823	Sinop			
TR83	Samsun			
TR831			Samsun	
TR832			Tokat	
TR833			Çorum	
TR834			Amasya	

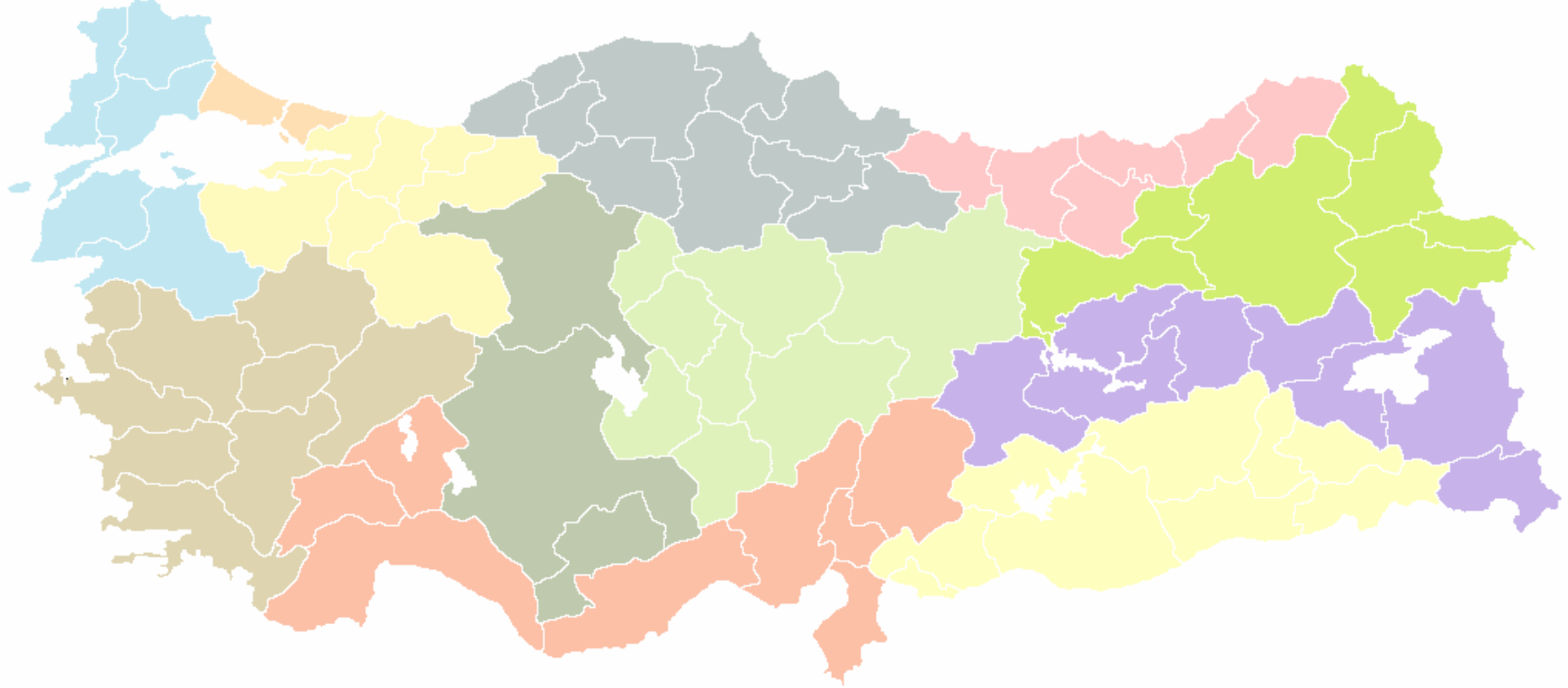
İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (5)

TR9	Doğu Karadeniz	Trabzon	
TR90			
TR901			Trabzon
TR902			Ordu
TR903			Giresun
TR904			Rize
TR905			Artvin
TR906			Gümüşhane
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	Erzurum	
TRA1			
TRA11			Erzurum
TRA12			Erzincan
TRA13			Bayburt
TRA2			Ağrı
TRA21		Ağrı	
TRA22		Kars	
TRA23		İğdır	
TRA24		Ardahan	

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması (6)

TRB	Ortadoğu Anadolu	Malatya	
TRB1			
TRB11			Malatya
TRB12			Elazığ
TRB13			Bingöl
TRB14		Tunceli	
TRB2		Van	
TRB21			Van
TRB22			Muş
TRB23			Bitlis
TRB24			Hakkari
TRC		Güneydoğu Anadolu	Gaziantep
TRC1			
TRC11	Gaziantep		
TRC12	Adıyaman		
TRC13	Kilis		
TRC2	Şanlıurfa		
TRC21			Şanlıurfa
TRC22	Diyarbakır		
TRC3	Mardin		
TRC31			Mardin
TRC32			Batman
TRC33			Şırnak
TRC34	Siirt		

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 1 ve 2 Bölgeleri

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 2 Bölgeleri

Kaynak: <http://www.dpt.gov.tr/bgyu/fud/ibbs.html>

Bölgesel Kalkınma Ajansları

No	Ajans Adı ve kısaltması	Merkezi	Kapsadığı İller
1	Çukurova KA (CKA)	Adana	Adana, Mersin
2	İzmir KA (İZKA)	İzmir	İzmir
3	Ankara KA (TR 51)	Ankara	Ankara
4	İstanbul KA (İSTKA) (TR1)	İstanbul	İstanbul
5	Doğu Karadeniz (DOKA)	Trabzon	Trabzon, Ordu, Rize, Artvin, Giresun, Gümüşhane
6	Orta Karadeniz (OKA)	Samsun	Amasya, Çorum, Samsun, Tokat
7	Batı Karadeniz KA (BAKA))	Zonguldak	Zonguldak, Bartın, Karabük
8	Kuzey Anadolu KA (KUZKA)	Kastamonu	Kastamonu, Çankırı, Sinop
9	Doğu Marmara KA (MARKA)	Kocaeli	Kocaeli, Bolu, Düzce, Sakarya, Yalova
10	Güney Marmara KA (GMKA)	Balıkesir	Balıkesir, Çanakkale
11	Bursa, Eskişehir, Bilecik KA (BEBKA)	Bursa	Bursa, Eskişehir, Bilecik
12	Trakya (TRAKYAKA)	Edirne	Edirne, Kırklareli, Tekirdağ
13	Zafer KA	Kütahya	Kütahya, Afyon. Manisa, Uşak

Bölgesel Kalkınma Ajansları (2)

14	Güney Ege KA (GEKA)	Denizli	Denizli, Aydın, Muğla
15	Batı Akdeniz KA (BAKA)	Isparta	Isparta, Antalya, Burdur,
16	Doğu Akdeniz KA (DOĞAKA)	Hatay	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
17	İpekyolu KA (İKA)	Gaziantep	Adıyaman, Gaziantep, Kilis
18	Karacadağ KA	Diyarbakır	Diyarbakır, Şanlıurfa
19	FIRAT KA (FKA)	Malatya	Malatya, Elazığ, Tunceli, Bingöl,
20	Dicle KA (DİKA)	Mardin	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt
21	Orta Anadolu KA (ORAN)	Kayseri	Kayseri, Sivas, Yozgat
22	Kuzeydoğu Anadolu (KUDAKA)	Erzurum	Bayburt, Erzincan, Erzurum
23	Doğu Anadolu KA (DAKA)	Van	Bitlis, Hakkâri, Muş, Van
24	Serhat KA (SERKA)	Kars	Kars, Ağrı, Ardahan, Iğdır,
25	Mevlana (MEVKA)	Konya	Konya, Karaman
26	Ahiler KA (AHİKA)	Nevşehir	Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir, Niğde

Ajansların kuruluş gerekçesi

5449 Sayılı Kanun Gerekçesinden:

- 2003 yılında AB Konseyi tarafından kabul edilen “**Türkiye İçin Katılım Ortaklığı Belgesinde**, Türkiye’den Ulusal Kalkınma Planı ve Düzey 2’lerde bölgesel kalkınma planları hazırlanması suretiyle;
- Bölgesel farklılıkları azaltmayı amaçlayan bir ulusal ekonomik ve sosyal uyum politikasının geliştirilmesi,
- İlgili mevzuatın uygulanmasını kolaylaştıracak yasal çerçevenin kabul edilmesi,
- Bölgesel kalkınmayı yürütecek idari yapıların güçlendirilmesi ve
- Bölgesel kalkınma planlarını uygulamak üzere, Düzey 2 İstatistikî Bölge Birimlerinde bölge birimlerinin kurulması da istendi.

5449 Sayılı Kanun Gerekçesinden:

- ... (G)erek Türkiye'nin tam üye olarak katılmayı hedeflediği AB ülkeleriyle olan gelir farkı, gerekse ülke içinde bölgeler arası gelir ve gelişmişlik farklılıkları somut gelişmeler sağlanması gereken önemli bir sorun alanı olarak gündemdeki yerini korumaya devam etmektedir.
- Ajansların kuruluşu 58. Hükümet tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulan ve 59. Hükümet tarafından da aynen benimsenen Acil Eylem Planının (AEP) gerçekleştirmeyi öngördüğü en önemli hukuki, kurumsal ve yapısal düzenlemeler arasında yer almaktadır.
- Ajanslar başta eski ve yeni AB üyesi ülkeler ve ABD olmak üzere birçok gelişmiş ülkede bölgesel ve yerel kalkınmanın en önemli kurumları arasında yer almaktadır.(...) Günümüzde Avrupa ülkelerinde kendi bölgelerinin kalkınması amacıyla ulusal ve uluslararası düzeyde faaliyet gösteren farklı nitelik, yapı ve statüde 200'ü aşkın kalkınma ajansı bulunmaktadır.

5449 Sayılı Kanun Gerekçesinden:

- Bölgesel gelişme ve bölge planlama alanında, dünyadaki anlayış ve uygulamalar son 20 yılda çok büyük bir değişim göstermiştir. Her şeyden önce bölgesel gelişmenin ülke içi ve dışı çok yönlü bir etkileşim sürecini gerektirdiği anlaşılmış ve merkezden yönlendirilen, sadece içe dönük yerel, kırsal, kentsel veya bölgesel gelişme modellerinin başarılı olamadığı görülmüştür...
- Küresel rekabet süreci, karşılaştırmalı üstünlükler temelinde, yerel ve bölgesel uzmanlaşma sürecini de hızlandırmaktadır. (...) Mevcut şartlar altında, ülkeler arası rekabetin artık kentler ve bölgeler arası rekabete dönüştüğü gözlenmektedir.
- Bu bağlamda, artık, bütün dünyada bölgesel gelişme planlarının hareket noktası sadece bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarını gidermeye yönelik değildir. Yeni bölgesel gelişme ve planlama anlayışının en önemli özellikleri; sürdürülebilir, dengeli, insan odaklı, esnek, rekabetçi, katılımcı olması ve yerel aktörlerin çabalarını, yerel potansiyelleri ve dinamikleri, stratejik yaklaşımı, öğrenmeye dayalı uygulamaları içermesidir.

5449 Sayılı Kanun Gerekçesinden

- Bu bakımdan, yerel/bölgesel dinamiklerin ve potansiyelin tespiti, bunların ulusal öncelikler ile uyumlu olarak yerinde ve katılımcı bir anlayışla, ortak akıl kullanılarak planlanması, esnek, aksiyona dayalı, rol paylaşımına açık ve insan odaklı programlar, gelişme politikaları ve rekabetçi projeler ile desteklenmesi aşamalarında yerelde teknik kapasitesi yüksek bir kurum gerekli olmaktadır.
- Bu bakımdan, bölgesel gelişme uygulamalarımız ile bölge planlarımızın etkinliğinin ve başarısının yükseltilmesi, bölgelerin ülkemizin genel büyümesine, gelişmesine, refahına ve istikrarına katkısının artırılması, sosyal uyum ve adaletin temini ve değişen küresel rekabet şartlarına adaptasyonun sağlanması amacıyla, çağdaş gereklere uygun olarak, gelişmiş ülkelerde bir çok örnekleri görülen Kalkınma Ajanslarının en kısa zamanda kuruluşu ve işler hale getirilmesi gerekli görülmektedir.

5449 nolu Kanun'da Ajansların başlıca görev ve yetkileri:

- a) Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.
- b) Bölge plân ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı faaliyet ve projelere destek olmak; bu kapsamda desteklenen faaliyet ve projelerin uygulama sürecini izlemek, değerlendirmek ve sonuçlarını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına bildirmek.
- c) Bölge plân ve programlarına uygun olarak bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak ve bu kapsamdaki projelere destek sağlamak.
- e) Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek.
- g) Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek.
- h) Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak.
- j) Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek.

Bir Ajansın Örgüt Yapısı

Kalkınma Kurulu

- ... (B)ölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek ve ajansı yönlendirmek üzere illerin dengeli şekilde temsilini sağlayacak yapıda, en fazla yüz üyeden oluşur.
- Kalkınma kuruluna temsilci gönderecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının gönderecekleri temsilcilerin sayısı, görev süresi ve diğer hususlar kuruluş kararnamesi ile belirlenir.
- **Bazı görev ve yetkileri:**
 - Tek ilden oluşan bölgelerde yönetim kurulunda yer alacak özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşları temsilcilerini ve yedeklerini seçmek.
 - Tavsiye kararı almak vb.

Yönetim Kurulu

- Ajansın karar organıdır.
- Tek ilden oluşan bölgelerde vali, büyükşehir belediye başkanı, il genel meclisi başkanı, sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı ile kalkınma kurulu tarafından özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşlarından seçilecek üç temsilciden;
- birden fazla ilden oluşan bölgelerde il valileri, büyükşehir belediye başkanları veya büyükşehir olmayan illerde il merkez belediye başkanları, il genel meclisi başkanları ve her ilden birer kişi olmak kaydıyla ticaret ve sanayi odası başkanlarından oluşur.
- Yönetim Kurulunun başkanı validir. (Sırayla)
- Başlıca görev ve yetkileri:
 - a) Yıllık çalışma programını kabul etmek ve DPT onayına sunmak.
 - g) Genel sekreterlik tarafından sunulan program, proje ve faaliyetlerin desteklenmesine ilişkin teklifler ile kişi ve kuruluşlara yapılacak yardımları onaylamak.
 - k) Genel sekreteri belirlemek ve DPT onayına sunmak.
 - l) Personelin işe alınması ve işine son verilmesine karar vermek.

Genel Sekreterlik

- Ajansın icra organıdır. Yönetim Kuruluna karşı sorumludur.
- **Başlıca görev ve yetkileri (Ajansın temel görevleri):**
 - a) Yönetim kurulu kararlarını uygulamak.
 - b) Yıllık çalışma programı ile bütçeyi hazırlamak ve yönetim kuruluna sunmak.
 - c) Ajans gelirlerini toplamak, belirlenecek usûl ve esaslar ile bütçe ve yönetim kurulu kararlarına uygun olarak harcamaları yapmak.
 - e) Bölgedeki kişi, kurum ve kuruluşların proje üretme ve uygulama kapasitesini geliştirici faaliyetlerde bulunmak.
 - f) Özel kesim, sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimlerin proje ve faaliyet tekliflerini değerlendirerek malî destek sağlamak üzere yönetim kuruluna öneri götürmek.
 - g) Desteklenen proje ve faaliyetleri izlemek, değerlendirmek, denetlemek ve raporlamak.
 - h) Bölgesel kalkınmayla ilgili yurt içindeki ve dışındaki ajans ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve ortak projeler geliştirmek.
 - i) Yerel yönetimlerin plânlama çalışmalarına teknik destek sağlamak.

Yatırım Destek Ofisleri

- **Bölge illerinde, yönetim kurulu kararı ile biri koordinatör olmak üzere, en çok beş uzmandan oluşur.**
- **Görev ve yetkileri:**
 - a) Bölge illerinde, özel kesimdeki yatırımcıların kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idarî iş ve işlemlerini ilgili mevzuatta belirtilen süre içerisinde, ilgili mevzuatta bir süre belirtilmemişse öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırmak üzere yönetim kurulu adına tek elden takip ve koordine etmek, yatırımları izlemek.
 - b) İlgili mevzuattaki başvuru koşulları ve istenen belgeler doğrultusunda yatırımcıya bilgi vermek ve yol göstermek.
 - c) Başvurular hakkında ön inceleme yapmak.

Ajansın gelirleri ve yöneteceği fonlar

- a) Bir önceki yıl gerçekleşen genel bütçe vergi gelirleri tahsilatından, vergi iadeleri ile mahallî idarelere ve fonlara aktarılan paylar düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden, binde beş oranında her yıl ayrılacak transfer ödeneğinden, Yüksek Planlama Kurulunca her bir ajans için nüfus, gelişmişlik düzeyi ve performans ölçütlerine göre belirlenecek pay.
- b) Avrupa Birliği ve diğer uluslararası fonlardan sağlanacak kaynaklar.
- c) Faaliyet gelirleri.
- d) Bölgedeki il özel idareleri, belediyeler ile ticaret ve sanayi odalarının bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden %1 oranında aktarılacak paylar.
- f) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarca yapılan bağış ve yardımlar.

Bakanlar Kurulu, il özel idareleri için belirlenen oranı yüzde beşe kadar yükseltmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar indirmeye, belediyeler için belirlenen oranı ise; yarısına kadar indirmeye ya da bu Kanunda belirlenen oranına kadar yükseltmeye yetkilidir.

Ajansların sağladığı destekler

1. Mali Destekler

a) Doğrudan Finansman Desteği

- i) Proje Teklif Çağrısı Yöntemi (En önemlisi)
- ii) Doğrudan Faaliyet Desteği
- iii) GÜdümlü Proje Desteği

b) Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi Desteği

2. Teknik Destek

1. Mali Destekler

Ajans; özel işletmelerin, sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının, üniversitelerin, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının, yerel yönetimlerin ve bunların birliklerinin, kooperatiflerin ve bunların birlikleri ile diğer gerçek ve tüzel kişilerin aşağıda sayılan türlerdeki proje ve faaliyetlerine mali destek sağlayabilir:

- a) Bölge planı ve programlarının uygulanmasını sağlayıcı proje ve faaliyetler,
- b) Bölge planı ve programlarına uygun olarak, bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunan proje ve faaliyetler,
- c) Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini ve ortaklığı geliştiren projeler,
- d) Bölgenin kaynak ve imkanlarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya, rekabet gücünü ve yenilik kapasitesini artırmaya ve ulusal ve uluslararası düzeyde etki ve etkinliği artırmaya yönelik her türlü strateji ve plan çalışması, araştırma, inceleme ve çalışmalar,
- e) Bölgenin iş ve yatırım imkanlarının tanıtımına ve geliştirilmesine yönelik proje ve faaliyetler,

MALİ DESTEKLER (2)

- f) Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri doğrudan veya dolaylı olarak destekleyecek proje ve faaliyetler,
- h) Bölgedeki kurum ve kuruluşların proje üretme ve uygulama kapasitesinin geliştirilmesine, hizmet sunumunda niteliklerinin artırılmasına, insan kaynakları ve kurumsal altyapılarının geliştirilmesine yönelik proje ve faaliyetler

Mali Destekler (3)

a) Doğrudan Finansman Desteği

Belirlenen usul ve kurallar çerçevesinde, belli proje ve faaliyetlere yaptığı karşılıksız yardımlardır.

Ajansın esas itibarıyla *proje teklif çağrısı yöntemiyle* kullandığı desteklerden oluşur.

i) Proje Teklif Çağrısı belirli bir destek programı kapsamında, nitelikleri net bir şekilde belirlenmiş olan potansiyel başvuru sahiplerinin, önceden belirlenen konu ve koşullara uygun olarak proje teklifi sunmaya davet edilmesidir.

>>> En önemli faaliyetleri.

Mali Destekler/ Doğrudan Finansman Desteği

ii. Doğrudan Faaliyet Desteği

İstisnai bir destek. Bu destek türünde proje teklif çağrısı usulü uygulanmaz.

Doğrudan faaliyet desteğinden sadece řu kurumlar yararlanabilir:

- yerel yönetimler,
 - üniversiteler,
 - diğer kamu kurum ve kuruluşları,
 - kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları,
 - sivil toplum kuruluşları,
 - birlikler ve kooperatifler
- DFD için ayrılabilcek toplam yıllık tutar, Ajansın yıllık gider bütçesinin %2'sini geçemez.
 - Kamu İhale Mevzuatına göre Büyükşehir Belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için belirlenen, doğrudan temin usulüne göre yapılan satın almaların üst sınırının iki katından fazla ve yarısından az olamaz. (20.000 -80.000 TL)

Doğrudan Faaliyet Desteği / Uygun (kabul edilen) Faaliyetler

Ajans, DFD kapsamında bölgenin kalkınması için belirlenmiş olan stratejik öncelikler doğrultusunda tanımlanan aşağıda belirlenen alanlara doğrudan faaliyet desteği sağlayabilir:

- Bölgenin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına,
- Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesinde acil tedbirlerin alınmasına,
- Kritik öneme sahip araştırma ve planlama çalışmalarına,
- Bölgenin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik iş geliştirme merkezleri, teknoloji geliştirme merkezleri, teknoparklar gibi kuruluşların ve bunların tesislerinin kurulması amacıyla yapılacak fizibilite benzeri ön çalışmalar gibi bölge için önemli olabilecek stratejik eylemlerin başlatılmasına ve gerçekleştirilmesine ve
- Büyük hacimli yatırım kararlarına kısa vadede etki edilmesi ve yönlendirilmesine katkı sağlanmasına yönelik faaliyetler.

Doğrudan Faaliyet Desteği için öncelikli konu örnekleri

- Bölgenin öne çıkan sektörlerine yönelik yapılacak kümelenme potansiyelinin belirlenmesi, araştırma, stratejik planlama, fizibilite çalışmaları ile iş gücü piyasasının mevcut durum tespiti ile sorunları çözmeye yönelik politika ve strateji önerileri içeren çalışmalar.
- Sosyal kalkınmaya katkı sağlamak üzere; yaşam kalitesi, dezavantajlı gruplar, doğal afetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması gibi konularda potansiyel, mevcut durum veya sorun tespiti ile birlikte bunlara yönelik çözüm, politika, proje önerileri içeren çalışmalar.
- İstihdam, yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirmeye yönelik yapıların kurulması amacıyla yapılacak fizibilite ve benzeri ön çalışmalar.
- Yenilenebilir enerji ve temiz üretim ile ilgili araştırma çalışmaları.
- Bölge İçin Kritik Öneme Sahip Araştırma ve Planlama Çalışmaları.
- Bölgede tarımsal üretim ve hayvancılıkta verimliliğın ve rekabetçiliğın arttırılmasına yönelik çalışmalar
- Örnek: Verilecek destek miktarı: En az **20.000 TL**, en çok **70.000 TL**.

Doğrudan Faaliyet Desteği Değerlendirme S¼reci

- Her bir faaliyet teklifi, Genel Sekreter başkanlığında ilgili Ajans uzmanlarından oluşturulacak *en az üç kişilik* bir değerlendirme komisyonu tarafından, başvurunun Ajansa ulaştığı tarihten itibaren *en fazla yedi gün* içerisinde değerlendirilir ve Yönetim Kurulunun onayına sunulur.

Mali Destekler/ Doğrudan finansman desteği

iii. Güdümlü Proje Desteği

- **Amacı**, bölgesel gelişmenin hızlandırılması, bölgenin rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi ve bölgedeki iş ortamının iyileştirilmesi açısından önem taşıyan projeleri (...) gerçekleştirmektedir.
- Güdümlü proje desteklerinde (GPD) projelerin paydaşlar tarafından sahiplenilmesi ve uygulama sürecinde etkinliğin artırılması amacıyla, kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği teşvik edilir.
- Güdümlü proje desteklerinde sadece;
 - Yerel yönetimler ve mahalli idare birlikleri,
 - Üniversiteler, meslek okulları, araştırma enstitüleri,
 - Diğer kamu kurum ve kuruluşları,
 - Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları,
 - Organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri ve küçük sanayi siteleri,
 - Sivil toplum kuruluşları

proje uygulayıcısı olabilir.

Güdümlü Proje Desteği kapsamına alınabilecek fikirler Ajans tarafından geliştirilir.

Mali Destekler

b) Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin ilgili aracı kuruluş ile Ajans arasında imzalanacak protokolde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteği, Ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin ilgili aracı kuruluş ile Ajans arasında imzalanacak protokolde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve bu Kılavuzda belirtilen usul ve esaslar dahilinde Ajans tarafından sağlanan mali desteğin faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesine imkan veren karşılıksız yardımdır.

İlgili aracı kuruluş, faiz desteği ve faizsiz kredi desteği uygulamalarında, Ajansın anlaşmalı olduğu kurum ve kuruluşlar olup, bu Kılavuzda teknik değerlendirme yapmaya yetkin ihtisas kuruluşu olanlar (KOSGEB, İGEME vb.) *aracı kamu kuruluşu* ve sadece mali değerlendirme yapmaya yetkin olanlar ise *aracı finans kuruluşu*

olarak adlandırılmaktadır.

Mali Destekler/Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi Desteği

Kredi Türleri

Faiz desteği ve faizsiz kredi desteği için, bölge planı ve programları ile Ajans çalışma programında yer alan ve bölgenin ekonomik ve soysal gelişmesine katkıda bulunacağı tespit edilen sektör ve konulara yönelik verilecek kredi türleri imzalanacak protokolde belirtilecektir.

Kredilerin Kapsamı

Faiz desteği ve faizsiz kredi desteği aracı finans kuruluşunun mevzuatına göre kredi değerliliği bulunan ve belirtilen koşulları taşıyan uygun başvuru sahiplerine, Ajansın bölgenin ekonomik ve sosyal gelişmesine katkıda bulunacağını tespit ettiği sektör ve konularda, sağlayacağı mali desteklerdir.

Destek Türleri

2. Teknik Destek

Amacı, bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamaktır.

Sağlanacak teknik destek;

- Yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetlerini ve
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının ve bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarını kapsamak zorundadır.

Teknik destek faaliyetleri için ayrılabilir toplam yıllık tutar, Ajansın yıllık gider bütçesinin %2'sini geçemez.

Teknik Destek

- Ajans tarafından sağlanacak teknik desteklerden sadece;
 - Yerel yönetimler ve mahalli idare birlikleri,
 - Üniversiteler, meslek okulları, araştırma enstitüleri,
 - Diğer kamu kurum ve kuruluşları,
 - Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları,
 - Sivil toplum kuruluşları yararlanabilir.
- Ajans sadece aşağıda belirtilen alanlarda yer alan faaliyetlere teknik destek sağlayabilir:
 - Eğitim verme,
 - Program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama,
 - Geçici uzman personel görevlendirme,
 - Danışmanlık sağlama,
 - Lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici faaliyetler.
- Her bir teknik desteğin uygulama süresi en çok bir aydır.

Mali Destek Programı Uygulama Süreci (AB Hibeleri gibi, yarışma esası)

- 1) Bölge Planı hedeflerine uygun olarak Proje Teklif çağrısı/çağrılarını ilanı,
- 2) Bilgilendirme toplantıları
- 3) Proje hazırlama eğitimleri
- 4) Soru sorma, toplu ve aheni cevaplama (SSS)
- 5) Bağımsız Değerlendirici ilanı, seçimi, Değerlendirme Komitesinin oluşturulması
- 6) Proje tekliflerinin alınması, ön inceleme
- 7) Mali ve teknik değerlendirme (En az 65/100 puan)
- 8) Değerlendirme Komitesinin İncelemesi, desteklenecek proje listesinin oluşturulması.
- 9) Genel Sekreter incelemesi
- 10) Yönetim Kurulu onayı,
- 11) Sözleşmelerin imzalanması
- 12) Projeleri izleme, ödemeler
- 13) MDP 'nın değerlendirilmesi (Etki analizi.)

Mali Destek Programları, Bazı Bilgiler

- 1) Proje kapsamındaki satın almalar: Rekabet esaslı (Mal ve hizmetler için eşik bedeller tanımlanmış)
- 2) Eş finansman şartı
- 3) Proje süresi: En çok 12 ay. (KÖA: 18 ay.)
- 4) Destek programlarının yönetiminde gözetilmesi gereken en önemli ilkeler tarafsızlık ve yerine göre gizlilik veya şeffaflıktır. Program yönetiminde görev alan kişilerin, görevlerini kişisel veya kurumsal hiçbir menfaat ilişkisine yol açmayacak şekilde yürütmeleri esastır.
- 5) Verilecek hibe miktarları ajansa ve programa göre değişiyor.

Örnekler:

KOBİ: 30.000 TL - 500.000 TL ve 250.000 -1.000.000 TL (Toplamın %25-%75)

KÖA: 250.000 TL -1.500.000 TL

Bölge Planı

- Her ajansın bir bölge planı olmalı/var. Planlar 3 yıl için hazırlanır.

Bölge Planlarının öncelikli amaçları:

- Bölgenin sosyo-ekonomik ve fiziksel durumunu anlamak,
- Yerel dinamikleri ve içsel potansiyelleri değerlendirmek,
- Katılımcılığı ve işbirliğini artırmak,
- Yerel kalkınmayı teşvik etmek,
- Toplumun yaşam kalitesini iyileştirmek,
- Üst ve alt ölçekli planlar arasında uyumu ve bütünlüğü sağlamak,
- Bölgenin ortak vizyonunu oluşturmak,
- Bölgedeki sektörlerin ve alt bölgelerin rekabet gücünü harekete geçirmek,
- İleriye yönelik hedeflere ulaşmada bölgeye rehberlik etmek.

>> Geniş bir katılım ile hazırlanıyor. Mevcut durum analiz ediliyor, Üst ve alt ölçekli planlarla ilişkilendiriliyor ve söz konusu dönem için stratejiler, amaçlar ve hedefler kademelendiriliyor.

Bir Mali Destek Programı Başvuru Rehberinin Kapsamı

1. PROGRAM HAKKINDA BİLGİLER

2. TEKLİF ÇAĞRISINA İLİŞKİN KURALLAR

2.1. Uygunluk Kriterleri

2.1.1. Başvuru Sahipleri'nin Uygunluğu: Kimler Başvurabilir?

2.1.2. Ortaklıklar ve Ortakların Uygunluğu

2.1.3. Uygun Projeler: Destek Başvurusu Yapılabilecek Projeler

2.1.4. Maliyetlerin Uygunluğu: Destekten Karşılanabilecek Maliyetler

2.2. Başvuru Şekli ve Yapılacak İşlemler

2.2.1. Başvuru Formu ve Diğer Belgeler

2.2.2. Başvurular Nereye ve Nasıl Yapılacaktır?

2.2.3. Başvuruların Alınması İçin Son Tarih

2.2.4. Daha Fazla Bilgi Almak İçin

2.3. Başvuruların Değerlendirilmesi ve Seçilmesi >>

2.4. Değerlendirme Sonucunun Bildirilmesi

2.4.1. Bildirimin İçeriği

2.4.2. Öngörülen Zaman Çizelgesi

2.5. Sözleşme İmzalanması ve Uygulama Koşulları

3. EKLER (Başvuru Formu, İş Planı, Destekleyici Belgeler vb)

Örnek Proje Değerlendirme Tablosu

1. MALİ KAPASİTE VE İŞLETME KAPASİTESİ (20)

Başvuru sahibi yeterli teknik uzmanlığa ve proje yönetim kapasitesine sahip mi? 5

BS (ve ortağı) yeterli yönetim kapasitesine sahip mi? 5

BS, istikrarlı ve yeterli finansman kaynaklarına sahip mi? 5

BS mikro veya küçük ölçekli işletme midir? 5

2. İLGİLİLİK (30)

Proje, destek programının genel amacı, öncelikleri vb ile ne kadar ilgilidir ? 10

Proje, hedef bölge(ler)nin ihtiyaçları ve sorunları ile ne kadar ilgili? 5

İlgili taraflar stratejik olarak seçilmiş ve açıkça tanımlanmış mıdır? 5

3. YÖNTEM (25)

Önerilen faaliyetler yeterince detaylı açıklanmış mı, uygulama yöntemleri uygun mu, uygulanabilir mi, hedeflerle ve beklenen sonuçlarla uyumlu mu? 5

Faaliyet planı açık ve uygulanabilir nitelikte mi? 5

Projenin amaçları, faaliyetleri, yöntemi ve faaliyet planı birbirleriyle tutarlı mı? 5

Dış etkenler ve riskler göz önüne alınmış mı? 5

Objektif olarak doğrulanabilir göstergeler yeterli tanımlanmış mı? 5

Örnek Proje Değerlendirme Tablosu

4. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK (15)

Projenin, hedef grupları üzerinde kalıcı ve somut bir etkisi olması bekleniyor mu? 5

Proje potansiyel çarpan etkileri içermekte midir? 5

Proje, mali ve kurumsal açıdan sürdürülebilir mi? 5

5. BÜTÇE VE MALİYET ETKİNLİĞİ (10)

Tahmini maliyetler beklenen sonuçlara ulaşmada yeterli mi? 5

Öngörülen harcama tutarları gerekli ve gerçekçi midir? 5

Mali Destek Programı örnekleri (KOBİ'lerin ve/veya kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşların yararlanabildikleri)

- Çevreye Duyarlı Yenilikçi Uygulamalar MDP
- Turizm MDP
- Yenilenebilir Enerji MDP
- Verimli ve Temiz Enerji MDP
- Temiz Üretim MDP (MARKA)- Çevre Dostu Üretim MDP
- Kentsel Altyapının Geliştirilmesi MDP
- Bilgi ve Teknoloji Odaklı Üretim MDP
- Bölgenin Rekabet Gücünün Arttırılması MDP
- Sosyal ve Kentsel Kalkınma_MDP-Sosyo-Ekonomik Kalkınma MDP
- Gelişen Sektörlerde Rekabetçi KOBİ'ler
- Jeotermal ve Madencilik MDP)
- Öncelikli Sektörler MDP
- İktisadi Kalkınma MDP
- Yenilikçi İstanbul MDP
- Küçük Ölçekli Altyapı MDP
- Kırsal Ortak Üretim Altyapısının Geliştirilmesi MDP
- Örnek Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Geliştirilmesi MDP
- Çocuklar ve Gençler MDP
- Göçle Gelen Nüfusun Entegrasyonu MDP
- Okul Öncesi ve Mesleki Eğitim MDP

Desteklenebilen proje/faaliyet örnekleri

KOBİ'lerin ve/veya kâr amacı gütmeyen kurum/kuruluşların proje örnekleri

- Jeotermal enerji kullanımı
- Atıkları değerlendirme, enerji tasarrufu
- Yeni bir tesis kurulması, tesis kapasite artırımı, modernizasyonu
- Yeni bir ürün üretimi, ürün kalitesinin artırılması
- CNC tezgahı, kurutma ünitesi, hidrolik pres, ebatlama vb makine alımı
- Restoran, otel modernizasyonu
- ISO 9001, ISO 14001, ISO 22000, HACCP ve CE belgelerinin alınması
- Meslek edindirme kursu düzenlemesi
- Kamu binalarının engellilere uygun hale getirilmesi
- Göçle gelen aile çocuklarının topluma entegrasyonu
- Rekreasyon alanı oluşturma, müze kurulması, tarihi eser restorasyonu
- Dezavantajlı gruplara yönelik faaliyetler
- Üniversitede vd'de laboratuvar oluşturulması.

Desteklenmeyen faaliyet konuları (MDP'na göre kısmen değişebilmekte)

- Siyasi veya etnik içerikli faaliyetler,
- Hukuka, kamu düzenine, genel sağlığa ve genel ahlak anlayışına aykırı faaliyetler,
- %15'ten fazla alkol ihtiva eden içeceklerin üretimi,
- Bankacılık, sigortacılık, mali hizmetler,
- Döviz spekülasyonu ve mali spekülasyonlar içeren faaliyetler; borsa yatırımları,
- Gayrimenkul yatırımları ve emlakçılık,
- Toptan ve perakende ticaret,
- Çalıştaylar, seminerler, konferanslar veya kongrelere katılım için sponsorluklar,
- Sadece eğitim faaliyeti içeren projeler,
- Hibe verme amaçlı projeler (diğer kişi ya da kuruluşlara hibe (maddi veya ayni) veya kredi sağlamak için),
- Akademik araştırma ve fizibilite çalışmaları
- Yerel kuruluşların rutin aktivitelerini finanse etmeyi teklif eden, özellikle faaliyet giderlerini kapsayan projeler,
- Ajans ile sözleşme imzalanmadan önce başlatılan projeler,
- Birincil tarım faaliyetleri kapsamına giren projeler,
- Devlet bütçesinden veya diğer kaynaklardan halen finanse edilen vb projeler.

Ajanslara karşı /mesafeli duruşlar

- CHP 5449 sayılı Yasayı iptali için AYM'ne götürdü (2006). 2 fıkra iptal edildi.
- TMMOB, Ajansların Çalışma Usulleri Hakkındaki Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulması ve iptali için Danıştay'a başvurdu. Danıştay yürütmeyi durdurdu, Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla AYM'ne götürdü. Anayasa mahkemesi kararı ile ajanslar yeniden çalışmaya başladı. (2006-2008)
- TMMOB, ajansların Kalkınma Kurullarına ve Yönetim Kurullarına katılmayı uygun görmedi ve bu tür yapılanmalar içerisinde yer almayacağını belirtti.
- TMMOB'nin gerekçelerinden
 - Türkiye'nin yatırım ve kalkınma stratejisini temelden değiştirmeye yönelik girişimleri içeren ve çok uluslu şirketlerin/gelişmiş ülkelerin çıkarını gözeten yapısı;
 - merkezi/yerel yönetim sistemi içerisindeki yeri, kamu/özel hukuk tüzel kişiliği, personel istihdam yöntemi gibi pek çok tartışmalı olguyu bünyesinde barındıran
 - ulusal kalkınma planına atıfta bulunulmadan ve ulusal kalkınma planı ile bağlantı zorunluluğu getirilmeden bölge plan ve programlarının uygulanması konusunda yetkili ve görevli kılınan

TMMOB'nin itiraz gerekçelerinden

- Kamu yararı yerine bölgelerarası rekabeti ön plana çıkararak; kamu kaynaklarının özel kesimin emrine verilmesine olanak tanıyan;
- Yereldeki bilgilerin küresel piyasalara aktarımı ve küresel sistemle bütünleşmesine altyapı oluşturan;
- Anayasa'da bir düzenleme yapılmaksızın Anayasa'nın çizmiş olduğu yönetsel yapı tablosuna uygun olmayan farklı bir model,
- Küresel şirketlerin/gelişmiş ülkelerin her türlü denetimden uzak yatırımlarını gerçekleştirmek üzere ülkemizdeki taşeronu durumuna gelebilecek "ajans" olgusunu ve yeni/dış dayatmalı "bölgesel kalkınma stratejisi"ni, bu içeriğiyle, örgütsel ilkeleri arasında yer alan "bağımsızlık", "demokratik katılımçılık", "toplumsal çıkar" ve "kamu yararı" ilkelerine aykırı görmektedir.

Diğer bazı kesimlerin itirazları:

- Neoliberal politikaların uygulayıcısı, illeri/bölgeleri yarıştıyor.
- İller yabancı sermayeye teslim ediliyor.
- Bölge planları kalkınma planı değil, özel şirketler için geliştirilmiş stratejik plandır. Bütünlükten yoksundur. Ulusal ölçekli planları dikkate almıyor.

Bölge bölünmesine eleştiriler

Olumsuz

- Üniter yapı yok ediliyor.
- Anayasa'da olmayan yapı meşrulaştırılıyor.

Yetmez ama evet

- Bölgeler yanlış oluşturuldu, sayıları 20 olmalı.

- Yerel yönetim reformu- Daha fazla yetki ve kaynağın yerel yönetimlere devri- Adem-i merkeziyetçilik (Yerinden yönetim) uygulanmalı, yerelde demokratik özerklik olmalı. Yerel parlamento gerekli.

- Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının gerekleri yerine getirilmeli.

>> **Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı**, 1985 yılında imzaya açılmış. Türkiye anlaşmaya 1988 yılında imza koymuş (Bazı maddelere çekince). Anlaşma 1992 yılında onaylanmış; yürürlük tarihi ise 1.4.1993 olarak belirlenmiş.

Özerklik Şartı: Demokratik, özerk, katılımcı yerel yönetimler. Yerinden yönetim (Ademi merkeziyetçilik), karar organlarının demokratik oluşumu; yerel yönetimlere daha fazla yetki ve kaynak verilmesini... öngörüyor.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Raporu Sonuç Bölümünden
Raporun Konusu: Türkiye'nin Kalkınma Ajansları Uygulamasının Değerlendirilmesi

Tarihi: 30/01/2014

(Rapor 800 sayfa)

- Kalkınma ajansı uygulamalarının yaygınlaşmasında, küresel düzeyde bölgesel kalkınma ve gelişme politikalarındaki dönüşümün büyük rolü vardır.
- Bölgesel gelişme politikalarına bağlı olarak kalkınma ajansı sayılarındaki artış ile beraber ajansların yapıları, fonksiyonları ve amaçları da yeniden şekillenmekte, yeni nesil kalkınma ajansları söz konusu olmaktadır.
- Küresel düzeyde sayılarını belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmamış olmakla birlikte hâlihazırda 15.000'in üzerinde kalkınma ajansı veya şirketi bulunduğu ve bu sayının her geçen gün artmakta olduğu belirtilmektedir.
- Raporda toplam 43 Tespit ve Öneri var. Toplam 32 sayfa. Önemlileri özetlenerek birleştirilmiş, "Temel sorun alanları" olarak tanımlanmış ve kalkınma ajanslarının etkin ve verimli çalışması açısından öncelikli olarak değerlendirilmesi gereken alanlar belirtilmiş. >>>

DDK Raporu Sonuç Bölümünden/ Bölgesel gelişme açısından kalkınma ajansları için temel sorun alanları

- Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi pek çok açıdan farklı karaktere sahip bölgeler için tek tip ajans modeli uygulaması,
- Kalkınma ajanslarının coğrafi sınırını ifade eden Düzey 2 bölgelerinin fonksiyonellik bakımından uygunluğu sorunu,
- Mali destek fonksiyonunun ajansların hâkim karakteri haline gelmesi şeklinde fonksiyonlardaki odak kayması,
- Bölge planlamasının ve bölge planlaması için gerekli olan veri imkân ve kapasitesinin arzulanan seviyenin altında kalması,
- Organlarının amaçlanan işlevleri yerine getirememesi, personel rejiminde 5449 sayılı Kanun'da öngörülen temel felsefeden uzaklaşılması, pek çok işlemde Kalkınma Bakanlığının önemli derecede belirleyici olması nedeniyle, kalkınma ajanslarının kuruluşundaki temel amaç ve felsefeden uzaklaşarak klasik kamu kurumuna dönüşme yakın tehdidi ile karşı karşıya bulunması.

DDK Raporu Sonuç Bölümünden/Öneriler

- Her bölgenin kendine özgü sorunları, potansiyeli, gelişme öncelikleri bulunduğu, farklı sosyo-ekonomik özellikler sergilediği hususları dikkate alınarak ve 5449 sayılı Kanun'un Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiler kullanılarak kalkınma ajanslarının teşkilat yapılarının, birimlerinin, büyüklüklerinin ve diğer yapısal özelliklerinin bölgeler itibariyle farklılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- Kalkınma ajanslarının faaliyet bölgelerinin coğrafi sınırını oluşturan Düzey 2 bölgelerinin, oluşturulmasından itibaren geçen 12 yıllık süreç zarfında nüfus, ekonomik yapı, ulaşım altyapısı gibi pek çok alandaki değişimler dikkate alınarak, bölgesel gelişme politikalarının uygulanması ve bölge planlaması açısından fonksiyonel bölge niteliğine sahip olacak şekilde gözden geçirilmesi,
- Kuruluşunda kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek ve bölgedeki tarafların karar alma ve uygulama süreçlerine katılımını sağlamak misyonu temel alınmasına karşın, uygulamada mali destek sağlama fonksiyonunun kalkınma ajanslarının hâkim karakteri haline gelmesi şeklindeki odak kaymasının ciddi bir şekilde analize tabi tutularak, ajansların temel amaçlarına ağırlık vermesini sağlayacak mekanizmaların hayata geçirilmesi,

DDK Raporu Sonuç Bölümünden/Öneriler

- Bölgesel gelişme politikalarının ve stratejilerinin oluşturulması, uygulamaya konulması ve izlenmesi açısından temel teşkil eden bölge planlaması konusundaki mevzuat açığı ve belirsizliklerin, yeterli, nitelikli, güncel veri temin edilmesinde yaşanan sıkıntıların ve planlama konusundaki tecrübe eksikliği ve yeterli insan kaynağı ihtiyacının giderilmesine yönelik somut adımlar atılması,
- Kalkınma ajanslarının başta kalkınma kurulları olmak üzere organlarının işlevselliği sorunu, ajansların en güçlü yanı olan personel kalitesinin sürdürülebilirliğinin ciddi tehdit altında olması ve yukarıda zikredilen fonksiyonlardaki odak kayması gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde; kalkınma ajansları uygulamasının kuruluş kanununda öngörülen amaç ve felsefesi ile olan uyumunun gittikçe azalması sonucunda nev'i şahsına münhasır yapılar olarak kurgulanan ajansların mali destekler ve bölge planlaması konusunda merkezin taşradaki aracı kurumu şeklinde algılanan, klasik kamu kurumuna dönüşme yakın tehdidine yönelik gerekli önlemlerin alınması.